

Letos na jaře byl můj projekt Úplně první kovboj vybrán mezi 14 východoevropských dokumentárních filmů, které dostaly šanci se rozvíjet v rámci dílny Ex-Oriente. Workshop byl pořádán domovským Institutem dokumentárního filmu, který prokázal profesionální připravenost a ochotu pomáhat i mimo hranice samotného kurzu. S prací organizátorů jsem byla velmi spokojená a chtěla bych je touto cestou pochválit.

Samotný kurz pak byl strukturován po dramaturgické a producentské stránce věci. Proto se k jeho účasti vyzývá vždy režisér filmu spolu s producentem. Workshop představuje v rámci roku tři setkání, která vyvrcholí účastí na pitching fóru při jihlavském festivalu. První týdenní setkání proběhlo na jaře v Písku, další v maďarské Piliscabě a poslední na podzim v Jihlavě. Výhodou všech tří „výjezdů“ je týdenní izolace a naprostá soustředěnost na filmovou látku, kterou se chystáte zrealizovat. Od první chvíle je také režisér i producent vystaven tlaku prezentovat svůj záměr v angličtině a před širokým publikem – kolegy z workshopu, což má přes počáteční stud a odpor fantastický účinek v tom, že odbouráte psychologickou i jazykovou bariéru a naučíte se plně soustředit na to, kterak svůj komplikovaný autorský koncept jasně a efektivně zprostředkovat odbornému divákovi.

Právě první setkání v Písku bylo v tomto duchu. Skupina 14 projektů byla po úvodním představení se rozdělena na dvě části, každá z nich pak pod vedením svého tutora /Tue S. Muller, P.Pauls/ a kroužku dalších dramaturgů podrobně analyzovala jeden projekt za druhým. Tato fáze workshopu byla zaměřena více dramaturgicky, hledaly se přednosti a nedostatky jednotlivých filmů. Diskuze vždy probíhala v rovině veřejné – před skupinou a posléze i v rámci tzv. individual meetings při setkání z očí do očí s vybranými hosty workshopu. Mezi hosty patřili povětšinou renomovaní režiséři nebo dramaturgové z Čech a ze zahraničí. Přijel například zástupce z Arte Gottschalk, Jan Gogola mladší, P.Groning a další. Bohužel ne všechny rady, které přicházely, vycházely vždy z pochopení látky a filmařova jedinečného autorského přístupu. To hlavně proto, že lidé jsou různí .. ale také proto, že filmový docu-business, jak jsem záhy zjistila, si příliš rozmanitosti nežadá. Na tomto prvním setkání v Písku jsem si uvědomila, že název „kreativní“ dokument je značně zavádějící, že jde prostě o dokumentární film, jakýkoliv. Velmi osvěžující bylo naopak zjištění, že ostatní filmaři ve východoevropském bloku řeší podobné problémy a že jsme si ochotni navzájem pomáhat, ať už zprostředkováním informací, vzájemným dramaturgováním si svých věcí, tak i v rámci navazování pracovních vztahů. Na to konto se nám později podařilo uzavřít koprodukce se Slovenskem, na základě dobrých vztahů, které jsme si vytvořili na dílně Ex-Oriente.

V Písku také proběhla přednáška o tom, jak má být koncipován dobrý trailer, což se na dalším setkání v Piliscabě mělo potvrdit přinesenými ukázkami trailerů k našim filmům.

Další setkání, tentokrát v maďarském univerzitním městečku Pilliscaba, bylo pak již více zaměřeno na přípravu na pitching fórum a na producentův záměr s budoucím filmem. Pokračovalo se dál v dramaturgických analýzách, pouštěly se a hodnotily trailery k jednotlivým filmům a hodně se hovořilo o financování dokumentů v rámci Evropy a světa. Přijížděli zástupci jednotlivých televizních stanic, tentokrát ponejvíce z místního Maďarska. Pouštěly se také filmy hostů, což se koneckonců dělo už na prvním setkání v Písku. Snaha organizátorů byla ale jednoznačně centrována k našemu budoucímu vystoupení na pitching fóru v Jihlavě, které mělo proběhnout za několik měsíců. Naším úkolem do té doby bylo perfektně se připravit - sestříhat co nejlepší trailer a odprezentovat svůj film tak, aby strhnul pozornost televizních dramaturgů, kteří by mohli mít zájem o uzavření předkupních nebo koprodukčních smluv.

Poslední jihlavské setkání pak bylo ve znamení jistého vystřízlivění a skutečného pochopení situace. Přijeli jsme pozdě, protože se na poslední chvíli dodělával trailer, takže jsme vtrhli doprostřed lehkého šílenství ohledně sobotních a nedělních pitchingů. Samotné filmy jakoby najednou šly stranou a vše se soustředilo na to, jak je co nejlépe prezentovat, aby jakožto dobré zboží na světové docutržnici obstály. Zařadili jsme se do kolotoče dění a v angličtině si připravili proslov. V pátek proběhl přípravný pitching za účasti hostů. Na něm byl zvolen „král pitchingu“, který dostal cenu a volný vstup na fórum v Lipsku. Králem se stali kolegové z Polska, kteří se ale neúčastnili dílny Ex-Oriente a přijeli rovnou na pitching. Víkend byl pak obětován samotnému pitchování. V jihlavském divadle se vytvořilo pódium i s hledištěm, kde měli možnost přijít přihlížet diváci festivalu. Mezi com.editors, kteří přijeli z celé Evropy seděli zástupci z Rakouska, Nizozemí, Dánska, UK, Německa, Polska, Maďarska, Finska, Kanady atd. Po veřejné prezentaci, vlastním pitchingem, následovaly individuální schůzky s jednotlivými zájemci projevujícími dramaturgy. Přestože snad všechny pohovory vypadaly nadějně, konkrétní dohody se téměř nikomu se zúčastněných docílit nepodařilo. Problém zpětně spatřuji v tom, že docubusiness je jako každý trh založen na doporučení, reklamě a dobré znalosti prodejců jednotlivého zboží. A filmy jsou v tomto případě zboží. Překvapilo mě například, jak málo se dbá na originalnost látky, na její jedinečné autorské zpracování, ba naopak, čím „jinačejší“ nápad, tím víc shledáván problematickým. Největší zájem projevovali dramaturgové o jasně vytýčená, přestože stokrát omletá témata s jasně daným stylem zpracování, který byť není v ničem příliš kreativní, alespoň nemate většinového televizního diváka. Díky Ex-Oriente jsme se jako observanti měli možnost zúčastnit také pitching fóra v Amsterdamu. Tam se před námi vyjevila značně podobná situace, rozdíl byl pouze ve velikosti celé akce.

Shrnutí: S workshopem Ex-Oriente jsem byla spokojená a to hned po několika stránkách. Jednak mě přinutil na mém vlastním projektu

intenzívněji zapracovat, a přestože natáčení chystáme až na rok následující, musím podotknout, že náš film je na to, že zatím není zafinancován, až nebývale předpřipraven. Dále jsem vděčná za zprostředkované prozření – nabyla jsem vědomosti o tom, jak asi světový trh s dokumenty funguje, jaké taktiky je třeba využít, čeho se bát a nebát. Jsem ráda za kontakty, které jsem tento rok získala a to na úrovni české a hlavně mezinárodní. A přestože se mi nejspíš nepodaří zrovna tento projekt zafinancovat z Evropy a přilehlého okolí, nevěším hlavu a vím, že s dobrým hotovým filmem a novými kontakty se mi to napřesrok podařit může. V neposlední řadě se nám zlepšily vztahy vrámci tandemu režie-produkce, má producentka se nadchla a přestala se bát strkat hlavu kamkoli a žádat o peníze. Workshop Ex-Oriente hodnotím po všech stránkách pozitivně, vyzdvihuji profesionální připravenost organizátorů a hlavně si cením IDF za jejich poctivou a dobrou práci, která ulehčuje cestu českých filmařů na evropské a světové trhy a televizní obrazovky. Kéž by něco obdobného fungovalo i na úrovni filmů hraných!